

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **V. D. L.**, zastoupen Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalované: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 27, Ústí nad Labem, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 10. 2017, č. j. KRPU-205944-21/ČJ-2017-040022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 4. 2018, č. j. 75 A 26/2017 - 47,

takto:

I. V řízení **se pokračuje**.

II. Kasační stížnost **se zamítá**.

III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

V. Odměna ustanoveného advokáta Mgr. Jindřicha Lechovského **se určuje** částkou **4.114 Kč**. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 20. 10. 2017, č. j. KRPU-205944-21/ČJ-2017-040022, byl žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 124 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon

o pobytu cizinců“), zajištěn za účelem správního vyhoštění a podle ustanovení § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců byla stanovena doba zajištění na 90 dnů.
[2] Proti rozhodnutí o zajištění podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Namítal, že žalovaná nesprávně posoudila využitelnost zvláštních opatření dle § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[3] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. V rámci odůvodnění odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 9 Azs 192/2014 - 29, a ze dne 18. 7. 2013, č. j. 9 As 52/2013 – 34, ze kterých vyplývá, že má-li být využito zvláštních opatření jakožto mírnějších prostředků než zajištění, musí být dán předpoklad, že cizinec bude se státními orgány spolupracovat. Dále soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 283/2016 - 31. Krajský soud zrekapituloval skutkový stav zřejmý ze správního spisu a uvedl, že žalobce nejenže vědomě nelegálně cestoval přes území České republiky, ale chtěl nelegálně pracovat v SRN, a navíc uváděl nepravdivé údaje o své osobě, zřejmě za účelem znesnadnění jeho identifikace. Takovýto přístup žalobce jednoznačně svědčí o nerespektování právních předpisů České republiky a Evropské unie a celkové neúctě k tomuto právnímu řádu. Za této situace je zde důvodná obava, že by žalobce se správními orgány nespolupracoval a případnému správnímu vyhoštění se vyhýbal.

II. Kasační stížnost a vyjádření

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[5] Stěžovatel namítá, že žalovaná i soud vycházely ze skutečnosti, že stěžovatel použil území České republiky pro nelegální vstup na území Německa, což zcela nadřadily té skutečnosti, že se jedná o osobu, která se v České republice zjevně nedopustila jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu na území České republiky v řádu hodin a nikdy v minulosti se neprotivila jakémukoliv správnímu rozhodnutí.

[6] Stěžovatel poukazuje zejména na smysl a účel zavedení institutu zvláštních opatření, kterými byl do zákona o pobytu cizinců implementován čl. 15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (návratová směrnice). Stěžovatel uvádí rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2011, č. j. 1 As 132/2011 – 51, a ze dne 28. 3. 2012, č. j. 3 As 30/2011 – 57, ve kterých Nejvyšší správní soud vyslovil, že smyslem zmiňované právní úpravy byla snaha o minimalizaci omezování osobní svobody v případě zajištění cizinců za účelem vyhoštění, neboť vyhoštění musí být prováděno prostřednictvím co nejmírnějších donucovacích prostředků.

[7] Stěžovatel připomíná rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2017, č. j. 5 Azs 294/2016 - 18, ze kterého plyne, že prostý nelegální pobyt na území České republiky se nepovažuje za natolik závažnou okolnost, aby nebylo možné využít zvláštní opatření podle ustanovení § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců.

[8] Stěžovatel si je vědom neudržitelnosti jakéhokoliv dlouhodobého nelegálního pobytu na území schengenského prostoru. Ostatně následně podal v České republice žádost o mezinárodní ochranu, aby svůj pobyt v České republice založil alespoň na tomto základě. Zajištění je proto zbytečně invazivní zásah do jeho práva na osobní svobodu a rozhodnutí žalovaného ani soudu nemohou obstát.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti zrekapituloval obsah stěžovatelových výpovědí a uvedl, že stěžovatel nejprve uváděl smyšlené údaje o své totožnosti a jeho výpovědi před příslušným orgánem SRN a ČR se lišily, což samo o sobě oslabuje důvěryhodnost stěžovatele. Samotné uvádění nepravdivých údajů o své totožnosti lze jednoznačně označit za uvádění patřičných orgánů v omyl s cílem minimálně ztížit identifikaci osoby žalobce. Žalobce nedisponuje finančními prostředky a na území ČR nemá žádné osoby blízké či příbuzné. Nemá finance a neví, kde by mohl v ČR bydlet.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

III.1 Přerušení řízení

[10] Při předběžném posouzení kasační stížnosti Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že stěžovatel podal po vydání nyní napadeného rozhodnutí žádost o mezinárodní ochranu, a proto byl „přezajištěn“ podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, rozhodnutím ze dne 27. 10. 2017, č. j. OAM-159/LE-LE05-LE26-PS-2017. Doba zajištění byla stanovena do 11. 2. 2018.

[11] Podle § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném od 15. 8. 2017 do 20. 1. 2019 platilo, že „[v] *případě, že je zajištění cizince ukončeno před vydáním rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí o zajištění cizince, o žalobě proti rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince nebo proti rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení, soud řízení o žalobě zastaví. O ukončení zajištění cizince policie neprodleně informuje příslušný soud, který žalobu projednává. Věty první a druhá se pro řízení o kasační stížnosti použijí obdobně.*“ Citované ustanovení vylučovalo soudní přezkum rozhodnutí policie o zajištění nejen pro případ, že byl cizinec před rozhodnutím soudu propuštěn ze zařízení v režimu zákona o pobytu cizinců, ale také pro případ, že cizinec byl po podání žaloby či kasační stížnosti, ale před rozhodnutím soudu, dále zajištěn samostatným rozhodnutím jiného správního orgánu (viz rozsudek ze dne 29. 11. 2017, č. j. 6 Azs 320/2017 – 20).

[12] Nejvyššímu správnímu soudu bylo známo, že před Ústavním soudem byl projednáván návrh na zrušení mimo jiné § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Řízení bylo vedeno pod sp. zn. Pl. ÚS 41/17. Výsledek tohoto řízení byl významný pro procesní postup v nyní posuzované věci, proto Nejvyšší správní soud přerušil řízení podle § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. usnesením ze dne 24. 7. 2018, č. j. 1 Azs 152/2018 – 26.

[13] Ústavní soud rozhodl v dané věci nálezem ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 41/17, jímž zrušil mimo jiné § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců ke dni vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonu, tj. k 21. 1. 2019. Překážka soudního přezkumu stěžovatelem předložené kasační stížnosti tak odpadla. Nejvyšší správní soud proto rozhodl výrokem I. tohoto rozsudku v souladu s § 48 odst. 5 za použití § 120 s. ř. s. o pokračování v řízení.

III.2 Posouzení kasační stížnosti

[14] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou.

[15] Důvodnost kasační stížnosti poté posoudil Nejvyšší správní soud v mezích uplatněných námitek a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] Ačkoliv stěžovatel správně namítá, že smyslem a účelem zvláštních opatření je minimalizace omezování osobní svobody cizinců v případě realizace vyhoštění, neznamená to, že by k omezení osobní svobody nemohlo dojít nikdy. Zvláštní opatření je možno považovat za účinná jen tehdy, pokud jimi lze dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky - bez fyzického zajištění žadatele. V této souvislosti lze odkázat také na závěry rozšířeného senátu vyslovené v usnesení ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 – 38, č. 3559/2017 Sb. NSS, podle kterého „[m]*ožnost aplikace zvláštního opatření namísto zajištění cizince a tomu korespondující úvahy správního orgánu budou nutně záviset na důvodu zajištění*“ (odst. 32 a 36).

[18] Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že žalovaná odůvodnila svůj postup, tedy zajištění stěžovatele a neuložení zvláštních opatření, na straně 4 až 5 svého rozhodnutí. Žalovaná zde vzala v úvahu všechny jí známé okolnosti z dosavadního průběhu řízení. Za nejpodstatnější pak považovala stěžovatelův nelegální pobyt na území schengenského prostoru a skutečnost, že stěžovatel jak německým, tak českým správním orgánům nejprve uváděl nepravdivé údaje o své totožnosti. Nedisponoval ani cestovním dokladem a jím uváděnou totožnost proto nebylo možno ověřit. Stěžovatel dále vypověděl, že na území České republiky neměl žádné bydliště, nikoho zde neznal a nedisponoval ani dostatečnou hotovostí. Tyto skutečnosti považuje také kasační soud za nejvíce relevantní ve vztahu ke zkoumané otázce. Žalovaná z výše uvedených okolností dovodila, že důvěryhodnost stěžovatele byla oslabena a neskýtal záruku, že bude spolupracovat se správními orgány. Jeho jednání vzbudilo důvodnou obavu, že se buď na území ČR bude skrývat, nebo se pokusí opět vycestovat do SRN.

[19] Ačkoliv stěžovatel odkazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu, ze kterého plyne, že pouze nelegální pobyt není sám o sobě důvodem pro neuložení zvláštních opatření, v nyní projednávaném případě k této skutečnosti přistoupily další výše uvedené okolnosti, které ve svém souhrnu odůvodnily nemožnost uložení zvláštních opatření. Z výše uvedených skutečností je dle Nejvyššího správního soudu zřejmé, že uložení žádného ze zvláštních opatření dle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců, tedy a) oznámení policii adresy místa pobytu a zdržování se tam, b) složení finanční záruky či c) povinnost cizince hlásit se na policii, by nebylo účinné.

[20] Namítá-li stěžovatel, že nelegální pobyt trval pouze v řádu několika hodin, tuto námitku hodnotí Nejvyšší správní soud jako ryze účelovou, neboť stěžovatel vypověděl, že na cestě do Berlína strávil 3 měsíce, než byl zadržen a kontrolován, je tedy zřejmé, že na území schengenského prostoru musel pobývat po dobu mnohem delší. Navíc si byl vědom, že pro vstup do schengenského prostoru je vyžadováno vízum, kterým nedisponoval.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[22] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, soud náhradu nákladů nepřiznal, protože mu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

[23] Stěžovateli byl Krajským soudem v Ústí nad Labem usnesením ze dne 31. 10. 2017, č. j. 75 A 26/2017 – 17, jako zástupce ustanoven advokát Mgr. Jindřich Lechovský. Dle § 35 odst. 9 *in fine* s. ř. s. zastupuje ustanovený zástupce, je-li jím advokát, účastníka i v řízení o kasační stížnosti. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 9 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) v částce 3.100 Kč, a podle § 13 odst. 4 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč a částka 714 Kč představující 21% DPH, jíž je advokát plátcem. Celková výše odměny ustanoveného zástupce proto činí 4.114 Kč, částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. ledna 2019

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu